

TAMMI

NIKO RANTSI

SINUN PUOLESTASI VUODATETTU

NIKO RANTSI

**SINUN PUOLESTASI
VUODATETTU**

TAMMI

HELSINKI

© Niko Rantsi ja Tammi 2020

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-04-1153-4

Painettu EU:ssa

*Sankareita eivät ole ainoastaan henkilöt, jotka tekevät urotekoja,
vaan myöskin ne, jotka peittävät pelkonsa.*

TUNTEMATON

PROLOGI

SEITSEMÄN KUUKAUTTA AIEMMIN

Sataa. Kadun ainoa kulkija värjöttelee ajoradan reunassa. Katuvalojen hohde ei riitä valaisemaan tienpintaa lokakuun lopun pimeydessä. Mustaani sadetakkiin pukeutunut mies seisoo ja odottaa tarpeillaan olevaa koiraansa. Sadetakin huppu peittää kasvot. Ketään ei näy missään. Jokailtainen stressi helpottaa. Jo viisi kuukautta ilman välikohtausta sen pikkurikollisen kanssa. Muuta liikettä ei näy, mutta hän kuulee selvästi jotakin. Muutamaa sekuntia myöhemmin kulman takaa erottuu kirkas ajovalojen kiila. Mies kätkee kasvonsa huppuun. Hän tarkkailee ohi ajavaa autoa ja erottaa Opelin värin, muttei mallia eikä rekisteritunnusta. Auto kääntyy kujan päässä, ohittaa miehen uudelleen eikä enää palaa.

Jäkäläkujan varrella on neljä puuverhoiltua omakotitaloa. Kaikki asukkaat tuntevat toisensa, ehkä liiankin hyvin. Siinä on myös hyvät puolensa. Kaikki ymmärtävät, että naapureiden apua saattaa tarvita jo huomenna. On kuitenkin asioita, joita ei koskaan kerrota naapureille.

Vaaleakarvainen labradorinnoutaja ravistelee kastunutta turkkiaan omakotitalon kuistin portailla. Väsynyt mies kiertää talonsa ympäri tehden yleissilmäyksen talon pihapiiriin. Mikään ei poikennut tavallisesta. Hän avaa ulko-oven ja ohjaa koiransa kodinhoitohuoneeseen. Hartiat alkavat ren-

toutua. Hän nostaa likavaatevuoren yläpuolella olevasta kaapista ensin puukorin ja sen takaa lukollisen metallilaatikon pöydälle. Avain kädessä on niin pieni, että sitä ei melkein tunne kämmenellä.

Mies nostaa punaisen hupparinsa helmaa. Alta paljastuu asekotelo, josta hän tottuneesti poistaa pistoolin, purkaa ja laittaa sen kotelon kanssa laatikon suojaan. Ase on nyt piilossa, lukkojen takana ja vaarattomaksi tehtynä. Ja silti se on lähellä, saatavilla.

Talo on keittiötä lukuun ottamatta pimeänä. Mies kävelee jääkaapille ja ottaa alahyllyltä lonkeron. Hän hörppää tölkistä ison suullisen ja jatkaa olohuoneen kautta makuuhuoneita kohti. Niitä on kolme.

Ensimmäisessä huoneessa nukkuu tyttö, joka on kääntynyt sängyssään väärinpäin. Mies kääntää lapsen, asettelee pitkähiuksisen pään valkoiselle tyynylle ja peittelee hänet. Viereisessä huoneessa nukkuva flunssainen poika hengittää raskaasti. Mies nostaa pojan hikistä päätä ja kääntää nahan tyynyn toisin päin. Viimeisessä makuuhuoneessa on pimeää, mutta peitto kahisee ja kieli havahtumisesta. Mies kävelee vaimonsa viereen ja koskettaa tämän olkapäätä. Heidän kätensä hakeutuvat toistensa luo merkinä siitä, että kaikki on hyvin. Miehestä ei kuitenkaan tunnu siltä.

Uni ei vielä tule, joten mies asettelee eteisen ruskealle nahkatuolille puhtaat vaatteensa aamua varten valmiiksi. Samalla hän kytkee eteisen seinällä olevasta paneelistä talon hälytysjärjestelmän päälle. Talon kuori on nyt murtosuojattu. Iltatoimiensa päätteeksi mies kävelee lonkero kädessään olohuoneen ikkunan äärelle. Hän näkee suoraan autiolla kujalle. Takapihalta kadun varren postilaatikon ulottuva alue on hänelle pyhä. Se on hänen valtakuntansa. Talon ohitse kävelvä tuskin havaitsisi hänen hahmoaan raollaan olevien säle-

kaihtimien takaa. Mies viipyy ikkunan äärellä kymmenen minuuttia, lonkeron verran. Hän miettii nukkuvia aarteitaan ja elämäänsä.

Kukaan ei koskaan pysty tekemään heille mitään pahaa, mies uskottelee itselleen. Jos joku yrittäisi, hän olisi vastassa eikä antaisi tuumaakaan periksi. Sälekaihtimet sulkeutuvat ja ylikonstaapeli Veli-Matti Suojanen katoaa näkyvistä.

1

25. TOUKOKUUTA 2019

Porkkala, Kirkkonummi

kello 14.30

– Ei yksin torniin, portaat on liukkaat, keltaiseen sadetakkiin pukeutunut nainen huutaa lapsilleen.

Kolme elämäniloa täynnä olevaa tyttöä pysähtyy parkki-alueen reunalle. Houkutus juosta ylös lintutorniin ilman äitiä on suuri. Leveät portaat kutsuvat kiipeämään yksitoista metriä kohti harmaata taivasta. Vanhempi pariskunta on juuri laskeutumassa tornista. Mies on lintubongari, ja hän käsittelee uudenkarheaa kameraansa hellävaroen.

Ensimmäisenä ylhäällä avautuviin maisemiin kyllästyy esi-teini-ikäinen esikoinen, joka laskeutuu nopeasti tutkimaan lähiympäristöä omin päin. Kymmenen minuutin kuluttua nainen laskeutuu kahden muun lapsen kanssa tornista. Samalla äiti havahtuu järkyttävään kiljuntaan, joka ei millään tunnu loppuvan. Vanhan vajan suunnasta, pysäköintialueen reunaa juosten ryntää esikoislapsi. Hän kompastuu ja kaatuu maahan vatsalleen. Silmänräpäyksessä hontelot jalat harppovat jälleen mäntyjen välistä kohti äidin syliä. Vauhkoontuneet silmät kertovat kauhusta, jota kuudesluokkalainen ei osaa käsitellä.

–Tiina, mikä on? nainen kysyy tytön painaessa päätään tiukemmin häntä vasten.

– Mies, Tiina saa sanottua. – Tuolla vajassa on mies. Tiinan sopertelu muuttuu itkuksi.

Nainen ymmärtää, ettei kyseleminen vie asiaa eteenpäin. Hän saattaa lapset punaiseen Toyotaan, käynnistää moottorin ja työntää ovitaskusta ensimmäisenä käteensä osuvan cd-levyn soittimeen. Sitten hän kehottaa lapsia pysymään autossa. Nainen ei tiedä, mitä Tiina näki vajassa, mutta hän aavistaa.

Vajan lähestyessä naisen askel lyhenee. Hän kävelee varovasti oviaukon reunalle ja pysähtyy. Hengittää hetken toukokuun alun ilmaa ja valmistautuu. Ruumis, ehkä mies, nainen ajattelee ja perääntyy vaistomaisesti pari askelta. Keskellä vajan lattiaa makaa eloton ihminen vatsallaan. Kuollut, pakko olla, nainen miettii. Hän siirtyy muutaman askeleen lähemmäksi nähdäkseen paremmin. Miehen pää on kääntynyt oikealle. Kasvot kertovat kaiken. Nainen muistaa nuoruudestaan vanhan miehen, joka makasi selällään rata-kiskoilla kädet ristissä vatsan päällä. Kuin rukoilemassa tai nukkumassa. Ruumis oli tullut esiin keväthankien sulaessa. Hän muistaa sisuskaluja puristavan kauhun ja huudon, joka loppui vasta isän sylissä.

Hän havahtuu taustalta kuuluviin auton ovien paukahduksiin. Hän palaa hiljaisena autolleen ja avaa kuljettajan oven.

– Ei ole mitään hätää lapset, nainen sanoo. – Äidillä menee vielä vähän aikaa. Odottakaa rauhassa autossa.

Nainen alkaa etsiä puhelintaan sadetakkinsa taskuista. Takapenkillä istuvat perheen nuoremmat lapset kiistelevät levykotelosta. Tiina istuu hiljaa, pelottavan hiljaa paikoillaan. Taustalla autoradiossa laulaa Juha Tapio, että ehkä tänään joku löytää taivaan.

Kivenlahti, Espoo

kello 14.50

Hiekkaranta on autio. Toukokuinen merivesi on niin kylmää, että se jäädyttäisi uimarin. Länsi-Uudenmaan poliisipiirin partio Suojanen–Rautio on pysäköinyt autonsa Kivenlahden venesatamaan. Miehet istuvat ravintola Marinen terassilla. Ylikonstaapeli Veli-Matti Suojanen ottaa virkalippiksen päästään ja syö jäätelöä antaen auringon lämmittää sänkistä päälakeaan. Partiokaveri Ville Raution virkahaalarin väri erottuu aavistuksen kirkkaampana kuin Suojasella. Vuodet autossa, kadulla ja keikoilla alkavat ennen pitkää himmentää sinisyyttä. Rautio selaa mustan vihkonsa muistiinpanoja. Ilta-vuoron alku on ollut rauhallinen. Väsyneen kulkijan herättely Soukan Alepan edustalla hoitui nopeasti, Länsiväylän kolmen auton peräänajo taas kirjallisilla huomautuksilla.

– Kuuleeko 602? Häke kutsuu.

Suojanen vastaa:

– 602 kuulee.

–Läntinen Källvikintie 24, Kirkkonummi, löytynyt vainaja, päivystäjä sanoo. – Kirkkonummen partio on kiinni kuljetustehtävällä, joten voisitteko ottaa tämän.

– Häke, 602 lähtee Kivenlahdesta, Suojanen vastaa. – Kestää varmaan puolisen tuntia. Eikös tuo paikka ole Porkkalanliemessä?

– Kyllä, aika perällä siellä, Sundsin lintutornin luona. Ilmoittaja Maija Peltola odottaa lastensa kanssa pysäköintialueella. Hänellä on punainen Toyota Verso. Lapset istuvat autossa.

– Selvä, navigaattorin mukaan ajoaika on 31 minuuttia. Keikkahan ei ole kiireellinen? Suojanen varmistaa vielä päivystäjältä.

– Ei ole kiireellinen. Ilmoittajan tytär on löytänyt vainajan jostain vajasta. Ilmoittaja on varma, että kyse on kuolleesta henkilöstä.

Rautio kääntää poliisiauton veneiden talvisäilytysalueella ja suuntaa kohti Jorvaksentietä. Suojanen ja Rautio keskustelevat edessä olevasta tehtävästä. Sen alkutiedoissa ei ole yksityiskohtia. Kaikki on mahdollista: tapaturma tai henkirikos, sairauskohtaus tai itsemurha. Maastosta löytynyt vainaja on aina haaste. Ilman ulkoisia vammoja mahdollinen henkirikos paljastuu ehkä vasta ruumiinavauksessa.

– Sä et varmaan halua tietää, mitä mä aikoinaan touhusin yhden peruskoulun opettajan kanssa täällä Porkkalanniemessä, Suojanen yrittää keventää vaitonaisen Raution mielialaa.

– En välttämättä, Rautio vastaa.

– Jätetään sitten omiin muistoihin, Suojanen sanoo hymyillen.

Café Porkkala jää tien vasemmalle puolelle. Navigaattori ohjaa Suojasen ja Raution perille. Peltoaukean jälkeen Rautio kääntää vasemmalle ja ajaa loivaa mäkeä alas. Hiekkatie mutkittelee muutaman sadan metrin matkan, kunnes siitä erkaantuu lyhyt tienpätkä hiljaiselle pysäköintialueelle. Alueella on vain kolme autoa. Lintutorni jää puuston taakse. Rautio pysäköi opastetaulun viereen.

Nainen seisoo autonsa takana. Hänestä huokuu hermostuneisuus. Suojanen nousee autosta ensimmäisenä.

– Päivää, Suojanen aloittaa ja kaivaa kynän rintataskustaan.

– Päivää, Maija Peltola, minä soitin, nainen vastaa. – Meidän Tiina löysi ruumiin. Tiina on tuolla autossa. Hän on 12-vuotias.

– Selvä, meidän ei tarvitse häntä vaivata tällä asialla. Mihin aikaan te tulitte tänne ja miten vainaja löytyi?

– Siitä on reilu tunti, nainen jatkaa. Äänessä kuuluu ärtymys. – Teitä on nyt odotettu ainakin puoli tuntia. Tulimme tänne ulkoilemaan ja käymään tuolla lintutornissa. Tiina tuli ensimmäisenä alas sieltä. Sitten, juuri kun pääsin kahden pienemmän kanssa portaiden juureen, Tiina juoksi kirkuksen tuon vajan suunnasta suoraan syliini. Ei se ehtinyt kuin käydä siellä.

Suojanen heilauttaa kättään Rautiolle merkiksi siitä, että vaja pitää tarkastaa.

– Kun saan yhteystietonne kirjattua ja partiokaverini on tarkastanut vajan, voitte lähteä kotiin, Suojanen jatkaa.

– Se olisi hyvä. Pienimmät alkavat jo riehaantua takapenkillä ja minun pitää päästä juttelemaan Tiinan kanssa.

– Odottakaa vielä hetki, palaan kohta.

Suojanen lähtee kohti vaja. Se on sisältä hämärä. Raution Maglite-taskulampun valokeila tuo riittävän valon. Vaja on tyhjä, sisällä ei ole mitään muuta kuin ruumis.

– Miltä näyttää? Suojanen kysyy vainajan viereen polvistuneelta Rautiolta.

– No, kuollut on, Rautio vastaa. – Veikkaisin, että jo päiviä sitten on henki paennut tästä kaverista. Tuoksahtaakin jo jonkin verran. Päässä on jotain outoa, punaista, näyttää kuivuneelta vereltä. Mitä mä teen, tutkinko pään? En ole vielä koskenut.

– Tutki vaan, mutta tosi varovasti. Jos se on yhtään rikkinäinen, niin keskeytä ja otetaan pakkia täältä vajasta. Mä en

tule yhtään pidemmälle sotkemaan. Katselen täältä kauem-
paa.

– On tää sen verran tohjana, että tuskin on itse aiheutettu.
Eikä tässä vieressä ole mitään astaloita.

– Kuitti, Suojanen vastaa. – Tule samaa reittiä takaisin.
Soitetaan väkivallan tutkijoille ja eristetään alue.

– Samaa mieltä, Rautio sanoo ja nousee seisomaan.

Suojanen palaa autoille ja koputtaa Toyotan ikkunaan.
Hän pyytää äidin ja lapsen ulos keskustelemaan.

– Yksi asia vielä, Suojanen aloittaa. – Sen jälkeen voitte
lähteä kotiin. Minun täytyisi kuvata teidän kenkien pohjat,
koska te kävitte sisällä vajassa.

Lapsen sormet tarraavat tiukasti äidin käsivarresta, kun
tyttö ojentaa kengänpohjaansa. Suojanen koskettaa hänen
olkapäätään ja katsoo lempeästi silmiin. Ele rauhoittaa tyt-
töä, ja kuvat on otettu nopeasti.

Mitähän tästäkin seuraa? Suojanen ajattelee. Että piti-
kin löytäjän olla nuori tyttö. Suojanen keskittyy siihen, että
pysyy mahdollisimman ilmeettömänä. Järkyttynyt ihminen
ei hädän tai surun keskellä halua lähelleen ketään toista, jota
heikottaa.

Suojasen ei ole vaikea kohdata vainajia, ellei siihen liity
jotain poikkeuksellista. Hän pystyy katsomaan kolarissa
penkin ja ratin väliin murskaantunutta tai merestä kellu-
masta nostettua ruumista. Lasten kohdalla, olivat he silmin-
näkijöitä tai edesmenneitä, hänen on kuitenkin tehtävä kaik-
kensa, ettei lamaantuisi liikutuksesta. Joka ikinen kerta.

Suojanen havahtuu ajatuksistaan vasta, kun Peltolan per-
heen punainen Toyota kääntyy Porkkalantielle ja katoaa
metsän taakse.

AIEMMIN TOUKOKUUSSA

Chamonix, Ranska

kello 15.35

Maisema hohtaa sinisenä, häikäisevänä. Alppien lumisia huippuja yksi toisensa perään. Näkymä alas laaksoon on vangitseva. Euroopan katolla sijaitsevassa kahvilassa on vain neljä asiakasta. Vaaleanpunaiseen kauluspaitaan pukeutunut mies istuu yksin ja puhuu puhelimeen. Hänestä välittyy hermostuneisuus, jota korostaa taustalla näkyvä pysähtynyt postikorttimaisema. Mies olettaa, että kahvilan asiakkaat eivät ymmärrä suomen kieltä. Päät kuitenkin kääntyvät aina voimakkaan kiroilun kohdalla.

– Nyt on jo aika, perkele, mulle riittää, poltan sen! mies kivahtaa puhelun lopuksi.

Hän kääntää katseensa kohti korkeinta lumihuippua. Mont Blanc. Parin minuutin tuijottamisen jälkeen hän nousee ja poistuu kahvilasta. Hän jatkaa vuoren sisään rakennetulle hissille ja laskeutuu sillä 65 metriä alas laaksoon kuljetavan kabiinihissin lähtötasanteelle.

Punainen gondoli lähtee laskeutumaan seuraten äkkijyrkkää vuoren rinnettä. Hissi on tupaten täynnä. Mies katsoo etääntyviä huippuja. Vajaan kahden kilometrin korkeudessa ohi lipuu ruskea rakennus, jonka seinässä lukee valkoisin kirjaimin Bar Plan de l'Aiguille 2317 m. Päätepyssä mies

poistuu viimeisenä. Laakson lämpö tunkeutuu kuoritakin alle. Hän riisuu sen ja heittää rennosti olalle.

Asemarakennus on ruuhkainen, lähes tukossa. Satojen turistien hissijono mutkittelee ulos asti. Paikka olisi otollinen terrori-iskulle. Vielä härskimpää olisi räjäyttää vuorelle rakennettu kahvila tai täyteen ahdettu kabiini. Vartijoita ei näy missään. Sisälle voisi ajaa vaikka kuorma-autolla. Lanata ihmisiä, kuten muutama vuosi sitten Berliinin joulumarkkinoilla.

Mies jatkaa kohti Chamonix-alppikylän keskustaa. Ranteessaan hänellä on sveitsiläinen kello, jossa kiiltelee keskieurooppalaisille kummallinen nimi Voutilainen. Avrejoen ylittävällä sillalla hän pysähtyy hetkeksi ja sytyttää tupakan. Keväinen virta kulkee rauhallisesti menojaan, mies näyttää ajattelevan. Jos ohikulkijan huomio kiinnittyisi hänen käsiinsä, niissä erottuisi hienoinen tärinä. Sitten mies jo jatkaakin matkaansa kävelykadulle ja pysähtyy internet-kahvilan edustalle. Pienellä terassilla kolme keski-ikäistä naista kilistelee kuohuviinejään. Iltapäivän lämpimät säteet verottavat kulkijoita. Kivijalan vieressä nukkuva sekarotuinen koira ei korvaansa lotkauta kun mies astuu portaille. Miehen katse viipty pöytiä pyyhkivän tarjoilijan vartalossa. Hänen silmänsä lepäävät houkuttelevassa hymyssä. Mies astuu sisään ja tilaa päivän kolmannen caffè americanon.

Kahvilan tietokoneen internetselain avautuu. Päivettyneet kädet syöttävät kaksi hakusanaa: poliisi ja Suomi. Pian näyttöllä on auki www.poliisi.fi-sivusto. Pari klikkausta, ja löytyy se, mitä hän etsii, keskusrikospoliisin vihjesähköpostiosoite. Hän kirjoittaa osoitteen pöydällä olevaan sanomalehteen ja sulkee sivuston. Sen jälkeen mies vilkuilee ympärilleen ja kääntää tietokoneen näyttöruutua. Hän ei halua ylimääräisiä katseita.

Sitten hän avaa nettisivuston, joka ohjeistaa perustamaan kertakäyttöisen sähköpostitilin. Sormien liike lakkaa yllättäen näppäimistöllä. Mies nostaa mielteliään katseensa kävelykadun ihmisvilinään. Hän raapii niskaansa, miettii päätöstään ja hörppää kahviaan. Lopulta naputtelu jatkuu. Kun anonyymitili on valmis, ruudussa alkaa juosta kymmenen minuutin aika taaksepäin, aivan kuin jännityselokuvassa ennen kohtalokasta räjähdystä. Enter sinetöi päätöksen. Viestin lähetettyään mies poistaa internetselaimen sivuhistorian ja hakutiedot, maksaa laskun ja poistuu kahvilasta.

Kosto maistuu miehen suussa erityisen maukkaalta, kun hän katselee ihmisten harhailua kävelykadulla pienen hotellihuoneen parvekkeelta. Ranskan lippu lepattaa keveästi talon seinustalla. Hän avaa oluen ja istuu muovituolille nauttimaan toukokuun auringosta.

Veli-Matti Suojasen elämä on solmussa. Vanha tuttu pikkurikollinen on vainonnut järjestyspoliisissa työskentelevää Veli-Mattia ja hänen perhettään jo pitkään, eivätkä viranomaiset voi painostavalle tilanteelle mitään. Lopulta Suojasen mitta täyttyy ja hän päättää toimia, ennen kuin kenellekään käy huonosti.

Samaan aikaan Suojasen lapsuudenystävä sotkeutuu tunnetun ammattirikollisen bisneksiin. Päästäkseen niistä irti hän tarvitsee Suojasen apua. Kun poliisi löytää hylätystä vajasta vainajan, alkaa murhatutkinta, jossa Suojanen istuu kuulustelupöydän väärällä puolella.

KRP:n rikosylikonstaapeli Niko Rantsi kertoo esikoisdekkarissaan, miten kovan paineen alaisena työskentelevä poliisi todella ratkoo rikoksia. Samalla hän kuvaa viiltävän realistisesti sitä, millaisten ongelmien kanssa poliisit joutuvat Suomessa painimaan.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-1153-4